

מועד ניסן תשפ"ב

בס"ד

בחינה בהלכות תפילה וברכות

ד' ניסן תשפ"ב

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותגיש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש להתחיל כל תשובה בראש עמוד.
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטייטה לא ייבדקו!
6. חלק א' – עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' – יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות

יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. תפילה וברכת הנהנין בהרהור וכו'

המתפלל או המברך ברכות הנהנין בהרהור הלב, בדיבור עם שמיעה, או בדיבור ללא שמיעה, האם יצא ידי"ח לכתחילה ודיעבד ?

2. צורת התפילה

- א. מדוע תפילה צריכה להיות בעמידה? והאם זה לעיכובא?
- ב. האם מותר לאדם לשאת ילקוט על גבו בשעת התפילה?
- ג. וכיצד ינהג אדם שנפלה טליתו או ספק קודש בעודו עומד בתפילת שמונה עשרה?

3. החייבים והפטורים מן התפילה

- א. האם נשים וקטנים חייבים בתפילה?
- ב. האם מי שתורתו אומנותו חייב בתפילה ובתפילה בציבור ?
- ג. היה צריך לנקביו? לכתחילה ובדיעבד, פרט!
- ד. שיכור או שתוי? פרט!

עמ' 1 מתוך 3

4. נשיאת כפים ונפילת אפים

- א. כהן שעלה פעם אחת ביום ונזדמן למקום אחר, האם מחויב לברך שוב אם אמרו לו עלה? וכיצד ינהג כהן שנמצא באמצע תפילת שמונה עשרה והוא כהן היחיד בביה"כ ואמרו לו עלה?
- ב. אלו כהנים פטורים מנשיאת כפים? **פרט!** (לפחות 7 מקרים).
- ג. האם אומרים תחנון כשמתפלל שם 1. אבל 2. בעל ברית לאחר הברית 3. כשנמצא שם תינוק לאחר הברית? האם חתן גרוש שנשא גרושה פוטר מתחנון?

5. דיני עיקר וטפל

- א. האם ומה מברכים כשאוכל את הטפל לפני העיקר? כשאוכל את הטפל במקום אחר? כשלא היה דעתו בשעת הברכה על העיקר לאכול את הטפל?
- ב. בשמים שחוקים דק דק שאין ניכר תוארן וצורתן כלל וערבן עם הרבה סוכר – מה יברך על תערובת זו?
- ג. תערובת של חמשת מיני דגן במאפה או תבשיל. מה החלק המינימלי של הדגנים במינים האחרים שיחייב ברכה ראשונה/אחרונה כברכת הדגן?

6. טעויות בברכה

האם יצא בדיעבד כשטעה בברכות דלהלן:

- א. בירך ולא הזכיר את אחד משמות הקודש, ה', אלוקינו, או שלא הזכיר מלכות, או ללא "העולם"?
- ב. בירך פירות שבעת המינים בורא נפשות במקום מעין שלש?
- ג. בירך על היין בורא פרי העץ במקום ברכת הגפן?
- ד. בירך על תבשיל של ה' מיני דגן ברכת המזון, במקום מעין שלש?

7. ברכות

- א. בירך על פרי ונפל מידו או נמאס, האם יברך על פרי אחר שנמצא לפניו? **פרט השיטות!**
- ב. כיצד ינהג מי ששותה מים מצינור זורם בגינה?
- ג. הטועם את התבשיל לידע אם חסר לו מלח או תבלין צריך לברך? **פרט!** ומה הדין כשטועם כאשר אין ביכולתו לתקן המאכל?
- ד. המעשן טבק בטעמים האם יברך עליו?

8. ברכת הגומל/שהחיינו

- א. איזה חולה חייב לברך ברכת הגומל כשהתרפא? ממתן צריך לברך? בפני מי מברכים? ועד כמה ניתן להתעכב מלברך?
- ב. בנה בית חדש, או נשרף וחזר ובנאו, סתרו ובנאו כבתחילה או הוסיף בה מרפסת, האם יברך שהחיינו? קהל שבנה בית הכנסת, האם ומה יברכו בתום הבניה?

*****

עמ' 2 מתוך 3

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה

9.

לקראת "בין הזמנים" יו"ל קונטרס לחיזוק עניין תפילה בציבור. עזור למחבר לכתוב סיכומים הלכתיים מנומקים בנושאים הבאים:

- א. מה עדיף לסמוך גאולה לתפילה (בערבית ובשחרית) או תפילה בציבור?
- ב. כמה צריך לטרוח בהליכה להתפלל במניין?
- ג. מה עדיף תפילה בציבור או תפילה בביהכ"נ ביחיד?
- ד. מה עדיף נט"י לתפילה או תפילה בציבור?
- ה. מה עדיף תפילה בבית המדרש בלי מניין או בביהכ"נ במניין?
- ו. האם חובת תפילה בציבור היא אף במקום הפסד או מניעת רווח כספי?

10.

לקראת פורים, שאלו הגבאים את הרב, האם מותר להניח את מגילת אסתר ואת קופות הצדקה השונות על הבימה והמפה שעליה מניחים את הס"ת? והאם מותר לשמרם בסוף היום בכספת ארון הקודש? **תן להם את חוות דעתך המנומקת.**

11.

בקהילתך עומדים לבנות ביהכ"נ חדש. והממונים הפנו אליך את האדריכלים להתייעצות. **פרט את ההנחיות בתכנון ע"פ ההלכה ונמקן!** התייחס בעיקר לנושאים הבאים: גובה הבניין, פתח הכניסה, חלונות, מיקום ארון הקודש, מיקום הבימה וגובהה, פרודור בית הכנסת.

12.

חוה דעתך: בעיר שהיו בה יהודים ונוצרים שחיו זה לצד זה, במרוצת הזמן הגיע אדמו"ר חשוב לעיר והורה לחסידיו להתיישב במקום תלמידיו. עשו כמצוותו וקנו בתים רבים והתיישבו שם, בעקבות כך האוכלוסייה הנוצרית החליטה לעקור מקומה משם, ובתי הטיפול שלהם נשארו שוממים, ובאו עסקני הקהילה למורה הוראה ובפיהם מספר שאלות:

- א. האם מותר להשתמש בבית הטיפול שלהם [לאחר שירכשוהו כחוק] ולעשות ממנו בית הכנסת עבור בני הקהילה?
- ב. והאם מותר לרכוש את הנברשות והספסלים עבור בית הכנסת קיים?
- ג. ומה הדין כאשר האחראי על בית הטיפול החליט לתרום את המנורות והריהוט לבתי הכנסת באזור? והאם הדין ישתנה כשמדובר ביהודי מומר?

* * * * *

בהצלחה!!!

עמ' 3 מתוך 3